

V nedeljo, 22. februarja, se je zbralo prestolnico naše države preko 2200 delegatov iz vseh krajev naše socialne domovine k IV. kongresu ljudske fronte Jugoslavije. Kongresa so se leležli tudi številni domači in tuji storj, ki so dali temu zgodovinskemu porvanju še poseben poudarek. Med jimi gosti so bili delegati iz Anglije, rancije, Nemčije, Švedske, Norveške, rme, zastopniki KP STO, opodslanci emokratske fronte Slovencev v Ita- i in na Koroskem.

mračnimi, ki si vztrajno prizadevajo, da bi pahnile človeštvo v katastrofo, se hujsko, kot jo je dozevalo v zadnji rojti. Preprčan sem — je dejal maršal Tito — da bo IV. kongres sprejel prellog o spremembi naziva in nalog Fronte in da bo v določenem smislu nova organizacija vseh graditeljev socializma v naši državi tudi v nadaljnjem obdobju častno izpolnila svoje zgodovinsko poslanstvo za duhovno in stvarno preobrazbo naše države.

Po govoru tovariša Tita je govoril naslednjega dne tov. Edvard Kardelj »O vlogi in nalogah Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije«.

Kongres Ljudske fronte Jugoslavije se je končal s popolnim uspehom. Od sedaj bomo nastopali vsi delovni ljudje, ki nam je pri srcu izgradnja

socializma in blaginja naše države,
pod novim imenom: »SOCIALISTIČNA
ZVEZA DELOVNEGA LJUDSTVA
JUGOSLAVIJE«.

Iz Velike Britanije sta se udeležila kongresa dva gosta, člana izvršnega odbora laburistične stranke, Sam Watson in George Brinham. Sam Watson je toplo pozdravil kongres in dejal ob koncu sledeče:

»Kot zadnje bi hotel reči še nekaj besed o obisku maršala Tita v Veliki Britaniji prihodnji mesec. Hoteli bi prepričati ta kongres, da noben drug obiskovalec ne bi mogel biti tako dobro sprejet v Veliki Britaniji. (Ploskanje.) Niti enega obiskovaleca ni, ki bi bil na obalah Velike Britanije lepše sprejet kot maršal Tito.« (Buren aplavz.)

Moderna sredstva so omogočila, da kri, ki jo darujejo krvodajalci, lahko konserviramo s posebno aparaturo ter jo spremenimo v prah — suho plazmo, ki predstavlja rezervo človeške krvi. Ta se lahko ob velikih potrebah takoj uporabi kot enakovredno nadomestilo za tekočo kri. Znano je, da imamo pri nas Zavod za transfuzijo krvi v Ljubljani in transfuzijske postaje v večjih mestih; te ustanove sprejemajo kri krvodajalcev, ki jo nato konserviramo

in pošiljamo v bolnico, kjer se uporablja pri marsikateri težki bolezni. Ako pomislimo na vojno in na druge primere, ko je treba nuditi prvo pomoč, kjer je čestokrat potrebna konservirana kri v večjih množinah — če vemo, da je takšna kri edino, kar lahko reši komu življenje, je razumljiv poziv Rdečega križa, da bi zdravi ljudje dali malo krvi v zalogo, kajti pomisliti moramo, da s tem lahko rešimo življenje svojemu najbližjemu ali celo sami sebi. Dolžnost vsakega zdravega državljana je, da odda kri, ki jo zbira Rdeči križ po vsej državi na zalogo za primere potrebe.

Tudi pri nas bomo v kratkem začeli z oddajanjem krvi. Naj ne bo nikogar, ki se temu pozivu ne bi oddalval in daroval Rdečemu križu majhno količino svoje krvi. D. G.

Naše žene bodo ob tej priložnosti obiskale tudi slepo mladino v zavodu v Ljubljani; tudi te otroke bo obiskala skupina žena iz Trbovelj in jih razveselila z lepim darilom.

V zvezi s proslavo 8. marca so si žene mestnega odbora AFŽ že prej zdalek sklepale, da bodo pomagale v zmadnem času organizirati kmečkim ženam in dedetom šivilski in kuharski tečaj. Ti so že v Ceah in Podkumu. Veliko zanimanje za tečaj je vladlo zlasti v Podkumu, kjer se je za šivilski tečaj prijavilo 35 žena in dedet, za kuharski tečaj pa 15 mladink. Po znanju, ki so si ga pridobile žene in dedeta, lahko rečemo, da so ti tečaji tudi na naši vasi koristili. Zaradi tega je dolžnost vsake organizacije, da pomaga vsestransko prirejati razne tečaje in predavanja, da dvignemo kulturno ravnanje žena tudi na vasi. Od zaključek tečaja v Ceah in Podkumu nameravajo žene in dedeta slovesno proslaviti Dan žena.

Po osvoboditvi smo bili primorani obnoviti našo opustošeno domovino, ki nam jo je uničil okupator, prav tako smo morali zgraditi težko in lahko kakor tudi vojno industrijo ter elektrificirati naše zaostale kraje, sicer bi morali še v naprej za mal denar izvažati dragoceno rudno bogastvo, uvažati pa za drage devize dinarje različne industrijske izdelke in polfabrikate. Sedaj smo v glavnem dosegli zaščiten cilj, akoravno so nam to hoteli naši sovražniki preprečiti. Naša Jugoslavija danes ni več polkolonialna država, temveč svobodna federativna republika, ki je pripravljena sodelovati z vsemi naprednimi in svobodoljubnimi narodi. Ljubimo svobodo in neodvisnost.

Za dvig naše življenjske ravni pa bo moralo tudi kmetijstvo doprinesiti svo delež, zato bomo morali še mnogo razmišljati, kako dvigniti naše kmetijske proizvodnjo. Za to so v prvi vrsti policiane naše splošne kmetijske zadrug na vasi. Seveda se bo morala dejavnost teh ustanov še v mnogočem spremeniti, kajti sedanja način dela naših zadrug nikakor ni v skladu s stanjem in raz-

vijem modernega kmetijstva. Razen izjemnih splošnih kmetijskih združenj bi lahko trdili, da so skoraj vse navadne trgovske poslovalnice, v katerih moreš kupiti vse od tekstila do sladkorja, samo potrebečin za dvig naše kmetijske proizvodnje ni. Ne smem sicer trditi, da se zadnje čase stanje naših splošnih kmetijskih združenj ne boljša, vendar še daleč ne ustreza sodobnim zahtevam. Trgovske poslovalnice naših kmetijskih združenj bi morale biti dejansko samo osek, kakor so to sadjarski, živinorejski in še drugi odseki, česar se pa povsod še ne zavedajo.

Znano je, da ima vsak delaven državlján polne roke dela; tako ga pač ima skoraj vsak odbornik kmetijske združbe, zato bo edina rešitev, da bodo te ustanove dosegle svoj namen, v tem, da namestijo na sektorskih združbah kmetijskega strokovnjaka, ki bo obujal v življenje sklepe upravnega in nadzornega odbora. Ti strokovnjaki ali vsaj kmetijsko razgledani ljudje naj bi sodelovali na področju kmetijstva celotnega sektorja, kajti manjše združbe ne bodo imele zadosti denarnih sredstev, da bi same vzdrževale za to nastavljenega človeka.

V naših zadrugah imamo primere, da po njihovih trgovinah leže že dolga leta razna sredstva za zaščito rastlin, ki pa jih uslužbenci trgovin ne poznajo, zaradi česar nam leži tamkaj dragocen material neizkoriščen, ki pa je podvržen še okvari. Zato je moje mnenje, naj bi reprodukcijski material za našega kmeta nakupovali in prodajale med kmetovalce le tiste zadruge, kjer imajo sposobnega kmetijca, ki bo znal pravilno nakupovati in skladiščiti zaščitna sredstva, umetna gnojila itd. Kolkor bi pa vendar pokazala potreba, da se drži reprodukcijski material za našega kmeta v vsaki trgovini kmetijske zadruge, bi bilo potrebno, da se prireajo od časa do časa enodnevni sestanki s poslovodji, na katerih bi se slednji v obliki predavanj seznanjali z načinom skladiščenja in uporabe kmetijskega reprodukcijskega materiala.

Odeški pri splošnih kmetijskih zadru-
gah bi morali biti v tem pogledu
na svojem mestu; vsak odešek zadru-
ge bi lahko sam natančno naročil trgov-
skemu odešku, kakšna in koliko po-
sameznih sredstev je treba preskrbeti
na zalogo. Na ta način bi imeli v za-
družnih trgovinah naši kmetje res ma-
terial, ki ga potrebujejo. Naše kmete
je treba navajati, da bodo sodelovali
pri raznih kmetijskih poskusih s po-
močjo strokovnega kadra OLO in
OZKZ. Z načinom taknega dela, da bi
kmetje na sami sami videli, kaj je
mogoče v kmetijstvu doseči s tem ali
onim ukrepom in poskusom, bi kmetje
prišli do prepričanja, kako koristno

in nujno je njihovo sodelovanje s kmečko strokovno organizacijo, t. j. splošno kmetijsko zadrugo. Dolžnost odsekov splošnih kmetijskih zadrug je, da sodeluje pri preusmeritvi kmetijstva, kar je prvi pogoj za napredek in dvig blaginje.

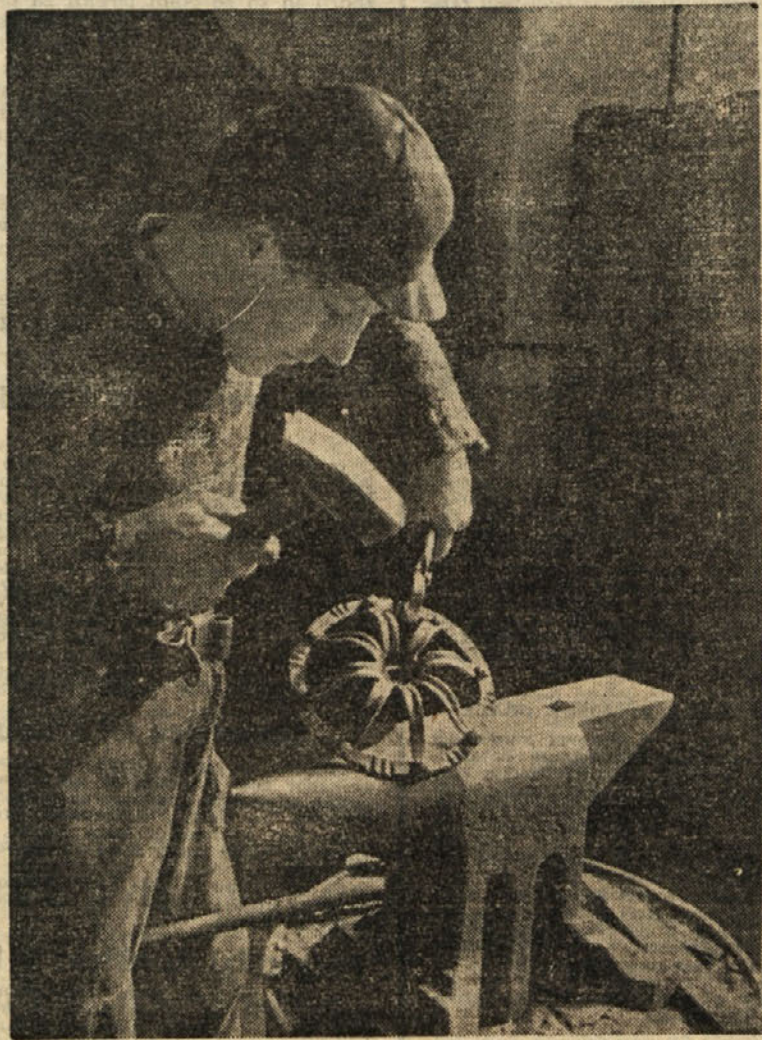
Na vsak način bomo morali uspeti, da začnemo s sistematičnim zatiranjem raznih rastlinskih škodljivcev in boleznih kmetijskih kultur. Sistematično zatiranje pa mora nekdo strokovno in organizacijsko voditi, sicer posamezniki ne bodo dosegli željenih uspehov. To nalogo bo mogoče vršiti le z organizacijo, ki jo bo vodil strokovnjak splošne kmetijske zadruge.

Vse več bomo morali delati nadalje na selekciji živine, na molžni kontroli krav, saj je današnje stanje živin skoraj po vseh naših hlevih nezadovoljivo. Kmetijske zadruge bodo morale prevzeti nakup in prodajo plemenske živine, prav tako tudi kladve živine, ker le na ta način bodo odpravili razne mešetarje, ki žive na račun kmeta. Zato nam ne preostane nič drugega kot to, da novozvoljeni upravni odbori kmetijskih zadrug proučijo način dela ter se z dušo in telesom lotijo napredka kmetištva.

Prpriave za letošnji popis prebivalstva so v polnem teku. Črnojra komisija za ta popis je sklicala sestanek vseh tajnikov občinskih ljudskih odborov, na katerem so se ti seznanili z načinom popisa prebivalcev. Občinske popisne komisije so že ustanovljene.

Podobne instrukcije so sedaj tudi že v teku po občinskih ljudskih odborih. Krajna popisna komisija je izdelala občanske skice naselij in hišni številki. Območje okraja je že razdeljeno na popisne okoliše, prav tako so tudi že določeni popisovalci. V kraju bo sodelovalo pri popisu 280 popisovalcev, od teh samo v Trbovljah 90. Pri tem delu bodo seveda pomagali še drugi, istotako so sklenili v Tolmajih in Zagorju, da bodo do popisa oskrbeli nove tablice z imeni ulic in hišnimi številkami. Z množičnimi organizacijami, ki so že obljubile pomoč, in s sodelovanjem ostalih bo mogoče izvesti tudi v tem kraju to važno delo.

Ali si že postal naročnik »Zasavskega vestnika«?

Mladina se z delom pripravlja na V. kongres LM Jugoslavije

A black and white photograph of a room interior. On the left is a large, light-colored wooden cabinet or wardrobe with multiple drawers and doors. To the right of the cabinet is a small wooden table with a stool underneath it. The room has a textured wall and a patterned rug.

**dari'o Strojnega mizarstva Trbovlje
za naročnike Zasa vskega vestnika**

Ne pozabi prečitati zadnje strani!

Ze zadnjič smo poročali o strokovnih predavanjih za gospodinjke, ki jih je začela prirejati OZZ skupno z okrajnim odborom Zveze zadružnic in s sodelovanjem KZ.

V Trbovljah je bila v četrtek, 12. februarja že druga taka prireditev za gospodinjke. V Domu »Svobode II« v Zgornjih Trbovljah so se zbrale gospodinjke iz celih Trbovelj in z velikim zanimanjem sledile predavanjem, ki so bila tri – vsa tri o vrtnarstvu. V prvem predavanju je tov. Rožnikova, strokovna učiteljica na gospodinjjski šoli v Trbovljah, obrazložila pomen vrtnarstva, tako zelenjadnega kot cvetličnega, za vsako gospodinjjo in za vsako družino. Vrtinarjenje nam koristi, je pa tudi najlepše razvedrilo.

V nastupnjem predavanju je tovariš Bantan, kmetijski strokovnjak pri OZZ v Trbovljah, obrazložil sestavo in lastnosti raznih vrst zemlje in povedal kako je treba posamezne vrste zemlje obdelovati, gnojiti in kaj na njih dobro uspeva. Nato je opisal vrste gnoja in umetnih gnojil, njihove lastnosti in učinek, pa tudi, na katerih zemljah uspevajo rastline in kako jih gnojimo.

V tretjem predavanju pa je tovarš Miklavc s Kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Ljubljani naštel vse najnavadnejše zelenjadne rastline, ki jih pridelujejo naše gospodinjne na svojih vrtovih in gredicah ter pri vsaki vrsti zelenjadi opozoril, ka je najuspešnejše za njih pridelovanje, kar pa večina naših gospodinj ne ve in se zato marsikdaj brez uspeha trudi. Zlasti zanimiva so bila pojasnila in navodila za pridelovanje kumar, radiča, paradižnika itd.

Po predavanjih so gospodinjke zastavljale predavateljem najrazličnejša vprašanja iz vrtnarstva. Žal je bilo zaradi pozne ure — predavanja so trajala od treh popoldne do sedmih zvečer — nemogoče, da bi predavatelji odgovorili na vsa vprašanja in obdelali še vse, kar so gospodinjke želele, n. pr. gojenje cvetic na domačem vrtu, boj proti boleznim in škodljivcem vrtnih in okrasnih rastlin itd. Zato so sklenile, naj bi na prihodnjem sestanku gospodinj (ki

V zadnjih dneh po svetu

TROJNI RAZGOVORI V ATENAH

Zastopniki ministrstev zunanjih zadev Jugoslavije, Grčije in Turčije so se sešli v Atenah ter izmenjali načrte besedila sporazuma posameznih višjih. Razgovori se razvijajo uspešno in normalno ter bosta besedila pogodbe parafirala državni sekretar Popović in minister Stefanopoulos, nakar bosta oba državnika odpotovala v Ankaru ter bo v kratkem podpisan trojni politični sporazum.

Po izjavi državnega sekretarja Popovića bo sporazum med Grčijo, Turčijo in Jugoslavijo predstavljal končno obliko definitivnih odnosov med tremi državami, ki se bodo razvijali še naprej. Vzporedno s političnimi razgovori v Atenah so tekli tudi razgovori zastopnikov treh generalistov v Ankaru, ki jih po izjavi državnega sekretarja Popovića ni mogoče ločiti od političnega trojnega sporazuma, ker so prav koristi skupne varnosti osnovni vzrok za razgovore političnih in vojaških zastopnikov treh držav. Italijanski pripombi niso mogli resno vplivati na potek razgovorov, ki so bili v postopku, prav tako niso govorili o italijanskem zavetju glede Trsta. O italijanskem stališču do trojnega balkanskega sporazuma se zlasti odločno izjavlja turški tisk, ki poudarja, da Italija preveč naglašuje članstvo v Atlantskega pakta in namigava na italijansko pravico veta, ker končno tudi Turčiji pripada ista pravica.

RESOLUCIJA EISENHOWERJA

Predsednik Eisenhower je predložil Kongresu načrt resolucije proti zlorabi medvojnih pogodb. V resoluciji je poudarjeno, da enostavna odpoved vseh tajnih odločb dogovorov, sklenjenih z drugimi državami, sicer ni izvedljiva in tudi ne zaželena, vendar ZDA nikoli ne bodo privolile v to, da bi kateri koli narod bil zasužen. Sovjetska zveza se je pa posluževala teh dogovorov, da je podjarmila narode, na katere so se nanašali ti dogovori in sporazumi. Resolucija obsoja predvsem izkoriščanje jalskega sporazuma po Sovjetski zvezi. Voditelji obeh strank Kongresa so sprejeli načrt Eisenhowerjeve resolucije s pritrditvijo.

BLOKADA KITAJSKE OBALE

Na svoji prvi tiskovni konferenci je predsednik Eisenhower pojasnil, da o vprašanju denacionalizacije Formoze in blokade kitajske obale sedaj razpravljajo razni vladni organi in da do sedaj še ni prejel nobenega uradnega predloga v tem pogledu. Predsednik ZDA je dodal, da ne misli sprejeti nenadnih ukrepov v tem smislu glede ameriške zunanje politike, ne da bi prej vprašal za mnenje ameriškega Kongresa. Glede korejskega vprašanja v ameriških odločitvah krogi ne predvidevajo popolnega umika zaveznikov, četudi nameravajo predhodno okrepiti južno-korejsko vojsko.

PREVOZ VZHODNOMORSKIH BEGUNCEV

Te dni so začela posebna letala ameriške, britanske in francoske letalske družbe prevažati vzhodnomorske begunce iz zahodnega Berlina v Zahodno Nemčijo. Po sklenjenem sporazumu bodo dnevno prepeljali 900 do 1000 oseb.

EGIPTOVSKO-BRITANSKI RAZGOVORI O SUEZU

General Nagib je začel z razgovori s britanskim veleposlanikom Stevensonom o izpraznitvi področja Sueškega prekopa po angleški vojski. Uvodni razgovori so se nanašali na splošno tekočo vprašanja, ki se tičejo obeh držav glede Sueškega prekopa.

AMERIŠKA NOTA MOSADEKU

Ameriški veleposlanik Henderson je v Teheranu izročil predsedniku iraške vlade noto o vprašanju petrolejskega spora. Tekst note ni znan, vendar zanikava vest, da bi bil ta ultimativnega značaja. Mosadek je izjavil, da bo noto takoj proučil in odgovoril v kratkem roku.

PROGRAM DRUGEGA DELA ZASEDANJA GENER. SKUPSCINE OZN

Na drugem delu zasedanja Generalne skupščine OZN, ki se bo začel 24. februarja, je na dnevnem redu deset točk, med njimi imenovanje novega generalnega sekretarja OZN, politično poročilo Trygve Lia, diskusija o Koreji in korejskem premirju, obnova Koreje, pritožba Českoslovaške proti vmešavanju ZDA v notranje zadeve drugih držav, obtožba, da ZDA na Koreji vodijo bakteriološko vojno in zadrževanje grških vojakov v komunističnih državah. Najvažnejše bo pač vprašanje Koreje, o katerem so na jesenskem zasedanju diskutirali pet tednov brez vidnega uspeha.

Novice iz Litije in okolice

V Litiji so ustanovili »Svobodo«

Po daljših pripravah so v Litiji ustanovili Delavsko prosvetno društvo »Svoboda«. Ustanovni sestanek je bil v torek 10. februarja v kino dvorani.

Iniciativni odbor je že pred tedni razposlal vsem prijavitelcem vprašalne pole, za katere sekcije se priklajajo; tako je odbor dobil dovolj orientacije, katere sekcije bodo v društvu lahko delovale.

O društvenih smernicah je potekal razgovor tudi na ustanovnem občnem zboru in so se člani izrekli za ustanovitev sekcije za družbene vede, za dramatik, za pevski odsek, za knjižnico, čitalnico, za folklorno skupino in še za nekatere druge odseke društvene dejavnosti. Zlasti pa so zborovalci naglasili potrebo uvedbe mladinskega in pionirskega odseka, češ, tisto društvo, ki nima v svojih vrstah mladega rodu, nima izgledov za trajno delo in življenje. Prav zaradi tega so vnesli v pravila tudi odstavek o mladinski pionirski sekciji litijske »Svobode«.

Ustanovni občni zbor je potekal v slovesnem razpoloženju, kakor ga tak

večer, ko je dobila Litija društvo, ki bo skrbelo za kulturno-prosvetni razvoj prebivalstva v socialističnem duhu, tudi zaslužil. Saj so tako naglašali tudi številni debaterji in delegati okrajnega odbora Ljudske prosvete tov. Drago Seliger iz Ljubljane, da ima »Svoboda« predvsem dolžnost vzgajati članstvo in preko njega ves okoliš v novem duhu, ki nam ga je priborila delavska revolucija.

Dvorana je bila temu dnevu primereno dekorirana, na pročelju pa je bila zapisana parola: Kulturo delavstvu!

O REŠEVALNEM AVTOMOBILU V RADEČAH

Vsestranski napor, ki jih doprinašata naše delovno ljudstvo in ljudska oblast za dvig življenjske ravni naših narodov in njih lepše in boljše življenje, so rodili že nešteto vidnih uspehov. Kamor koli človek pogleda, opazi sledove in uspehe teh prizadevanj in truda. Koliko smo napredovali samo v zdravstveni oskrbi našega delovnega človeka in v socialnem zavarovanju, je kar neverjetno, a vendar resnično. Nam, Radečanom, se je pred nedavnim izpolnila večletna želja, da smo dobili za radeški sektor svoj reševalni avto in sektorsko ambulanto.

Da je bilo tako vozilo v Radečah res nujno potrebno, je dokazov več kot dovolj. Vsak človek to lahko razume in tudi prizna; saj je najbližja bolnica v Trbovljah, ki pa je precej daleč, da opravčuje posebe reševalne postaje v Radečah. To sta naša oblast in uprava zdravstvene službe tudi spoznali in priznali in dobili smo reševalni avto. Razumeli pa so to tudi naši delovni kolektivi, da so prispevali — ker nov seveda ta avto ni bil — za njegovo popravilo in ureditev. Tako je n. pr. samo kolektiv radeške papirnice daroval za popravilo vozila 70.000 din.

Vse je bilo v tem pogledu v redu, saj med ljudmi ni bilo nikoli kakšnih pritožb ali kritik. Sedaj je vsakdo vedel, kam naj se obrne za pomoč in za nujen prevoz v bolnico. Ljudje so bili zadovoljni, saj so se lahko zanesli, da jim bo avto v primerih potrebe takoj na razpolago. Pa ne samo za Radeče same, tudi za ves okoliš je bil avto prava sreča, saj je bilo treba samo iz Radeč poklicati reševalni avto, ali pa s hribov prinesiti bolnika, in že je vozilo odbrzelo v bolnico.

Rojstva, poroke in smrti

V trboveljskem okraju so se rodili meseca januarja 103 otroci, umrlo pa je 45 ljudi. Poročili so se naslednji:

V Trbovljah: kmet Karol Bizaj in gosposinja Marija Dolanc; ključavničar Herman Kolar in namestnica Karolina Justa Jesih; rudar Franc Kirn in gosp. pomočnica Ivana Aleš; stroj. tehnik Milan-Franc Cene in namestnica Olga Jevšvar; upokojenec Florijan Bregar in gosposinja Terezija Strle; čevljar Alojz Medved in namestnica Marija Knaflič.

V Hrastniku: rudar Franc Kastelic in pišmonoša Marija Kovač; varilec Osman Murčič in gosposinja Veronika Okorn; delavec Ladislav Tavcar in delavka Franciška Mohar; delavec Ivan Liseč in delavka Erna Letnar.

V Dolah pri Litiji: tesar Ciril Borčič in tkalka Justina Kovač.

V Zagorju: gozdar Leopold Mandelj in posestnica Terezija Kos; rudar Jože Dolinšek in predica Franciška Jamšek; zavaril Ivan Dolinšek in polj. delavka Angela Grabner; namestencec Nikola Trajkovski in posestnica Breda Bregar; mehničar Milan Repovž in delavka Sonja Zohar.

V Podkumu: polj. delavec Ivan Cilenšek in šivilja Ljudmila Jekoš.

V Loku pri Zidanem mostu: kmeč. delavec Edvard Frece in posestnica Elizabeta Močivnik roj. Klenovšek; uslužbenec Viljem Repovž in medic. sestra Ljudmila Blatnik; železničar Peter Kovač in otroška negovalka Kristina Imperl.

V Radečah: kmet Alojz Jontez in polj. delavka Antonija Mesojedeč.

Predsedniška miza je bila ovita s starim praporom »Svobode«, ki je bila ustanovljena v Litiji že po prvi svetovni vojni. Za delovnega predsednika je bil izvoljen tov. prof. Jože Rupnik. Poročilo iniciativnega odbora je podal tov. Tine Kos. Ves čas je bilo zborovanje razgibano in so bila pravila in poročila deležna stvarne kritike. V novi odbor so bili izvoljeni za predsednika tov. Lojze Dobrovolje, za podpredsednika tov. Janez Benedik, za tajnika tov. Jože Vizler, za blagajnika tov. Ivo Znidar, v odbor pa še devet članov. — Pozdravljamo ustanovitev »Svobode« in ji želimo obilo delovne.

Protiletalska zaščita v Zagorju napreduje

Ze nekaj mesecev opažamo živahno delo protiletalske zaščite v Zagorju. Industrijska PLZ na rudniku ima redne vaje za vse svoje enote. Tudi mestna PLZ se z vso resnostjo pripravlja na skupno vajo, ki bo v marcu. Ima precej dobro izurjene tehnične enote, sedaj pa polaga glavno pažnjo na izobrazbo hišne PLZ. V kratkem bo tečaj hišne protiletalske zaščite za vse trgovske poslovalce.

Zlasti je pozdraviti tesnejše sodelovanje z gasilci. Z njimi nameravajo organizirati tudi kulturnoprosvetno delo in bodo imeli najbrž prihodnji mesec veseličo s kulturno prireditvijo. Čisti dobiček je namenjen za preskrbo raznega materiala za vaje. Na seli mestne PLZ so sklenili, da bodo njeni člani pomagali s prostovoljnim delom pri gradnji Gasilskega doma v Zagorju.

Če je to res, sicer ne vem, vsekakor pa je to zelo jalov in prazen izgovor. Saj vendar naši šoferji ne niso tako slabi in nezanesljivi, kontrolo nad njimi pa lahko vzdržuje kdo drugi in ne ravno trboveljska bolnica oz. zdravniki. Mislim, da so sektorske ambulante in naši zdravniki tudi tega sposobni. Ali pa naj jih nadzirajo občina ali kdo drugi. In končno ima šofer v Radečah ali Zagorju isto plačo kakor v Radečah.

Glavna stvar pri tem pa je seveda skrb za delovnega človeka, za njegovo zdravje in varnost. Kaj se lahko zgodi s ponesrečencom, preden se prikljuje pri pelje — če sploh pride — avto iz Trbovelj, ve vsakdo. Prav tako ve vsak človek, da čestokrat le hitra, nujna pomoč lahko reši in ohrani življenje bolnika ali ponesrečenca. Na ta način pa se seveda nevarnost zelo poveča in lahko mirno trdimo, da je dovolj primerov, kjer je bila prav iz tega razloga zdravniška pomoč prepozna in brezuspešna. Človeško življenje, ki je naše največje bogastvo, je na ta način ugasnilo. Ali tega res ni nihče kriv in nikogar ne peče vest za take primere?

In kaj pravijo naši delovni ljudje k temu? Po vseh delovnih kolektivih, na sestankih in konferencah, zlasti pa po sindikalnih organizacijah je zaradi tega mnogo razburjenja, ogorčenja in upravičene kritike. Ne vem, če je umestno, pa tudi pravično, če kdo reče in izjavi: »da ima papirna avto, pa naj vozijo!« Naši delovni ljudje pač dovolj prispevajo v sklade socialnega zavarovanja, da lahko zahtevajo, da se jim reševalni avto vrne, zlasti še, ker se stroški ne povečajo, če je avto v Radečah namesto v Trbovljah, delovnemu ljudstvu pa bi bilo to zelo koristno. In končno sodim, da je volja delovnih ljudi tisto merilo in tisti faktor, ki odloča v našem družbenem in gospodarskem življenju, ne pa peščica ljudi, pa bodisi to kdor koli.

Upamo, da bodo poklicani to napako odstranili, kar vsi delovni ljudje trdno pričakujejo in tudi odločno zahtevajo.

—vim—

Velike proslave ob 10-letnici ustanovitve koroškega bataljona

OOZB Slovenj Gradec pripravlja skupno z organizacijami ZB Mežske doline za letošnji 3. maj veliko proslavo ob priliki desetletnice ustanovitve I. koroškega bataljona in napada na Mežico, pri katerem je sodeloval tudi komandant Stane — Rozman Franc. Ta proslava pod naslovom »Prvo koroško partizansko srečanje« bo mogočna manifestacija Koroške v borbi.

Naša dolžnost in dolžnost vseh tistih, ki jih vežejo spomini na Koroško, je, da z vsemi močmi prispevamo za uspeh proslave te zgodovinske obletnice partizanskega gibanja na Koroškem.

Pripravljalni odbor se obrača na vse organizacije ZB NOV, da se njihovi člani, zlasti pa še bivši koroški partizani in njihovi svojci v velikem številu udeležijo te proslave. Organizacije naj obvestijo vse koroške partizane, da bodo čimbolj sodelovali, zlasti pri zbiranju dokumentarnega gradiva iz NOB na Koroškem in ga pošiljali Okrajnemu muzeju NOV Slovenj Gradec.

Takol! Tako podjetja bi rada več zaslužila; torej bi hotela cenejšo surovino. Kar pri roki naj bi bila. Iz nič naj bi bila. Kar rekel bi tovarnar: Bodi! in bila bi. Ali pa naj bi se v tovarni delala iz — na primer — kamna. Torej cenejšo od bombaža, volne, surove svile, od umetne svile. Po njihovem preveč izdajajo za plačo pridelovalcem bombaža, lastnikom planitaj, prevoznikom. Ves zaslužek bi najrajši sami pospravili. Se reče: surovino bi radi zastoj!

Potem bi bila nemara dovolj poceni, je posegel Mišo iznenada v učiteljevo razlaganje. Prvi poskusi segajo v prvo desetletje po prvi svetovni vojni. Takrat je v ZDA tekstilni koncern — ali trust — Du Pont de Nemours zadolžil kemika Carothersa z raziskovanjem te vrste. Cemer smo se mi smejali, je on do te vojne že dosegel; odkril je namreč visokomolekularne snovi, imenovane »linearni polimeri«, od katerih se je odlikovalo zlasti poliamidovo vlakno. Krstili so ga »nylon« (najlon). Je to umetna snov kakor na primer bakelit

ali pa umetni gumi. Če se ne motim, sem s tem v zvezi slišal še fenol, formaldehid in celo fosgen.

»Oprostite, pa so ta vlakna bila za nogavice?«

»Ne!« Vzgogitelj se je nasmehnil; pogled mu je šinil preko razsvetljenega mesta, v katerem so se bleščale bližnje žarnice. Vedro nebo je kazalo prve zvezde. Kakor da vidi na tem jasnem nebu zavezniška letala, ki nekajkrat zakrožijo in odvržejo tovor. Razprosto se velikanski dežniki, ki silijo nezadržano proti tlom. Teh padal se je spomnil. Zato je naenkrat vprašal: »Ali se kdo spominja zavezniških padal? Dragan, ti?«

Dragan je pritrdjeval, vendar se je vzgogitelj mudil z mislimi že drugod. Seveda, čas je že, da gredo v internat. Red mora biti.

V gruč grede so o padalnih spravednosti, ki so bili v partizanih, ti so pripovedovali, kako so zavezniška letala odmetavala orožje, strelivo, razstrelivo, obleko, kasneje celo žive, prevržala na varno ranjene partizane. Se posebej pa so pripovedovali o padalcih in padalcih.

»Iz svile so bila padala. Skraja so bila zelene barve,« je vedel povedati Dragan, medtem ko je Stefan že razlagal, da so bila padala celo rjava ali pa marogasta kot sovražne šotornice, kasneje rdeča in bela in rumena. »Veste,« je dejal, »vse se je dalo porabiti od padala: iz njega 25 stajc, konopec pa so razpletli v sukanec, ki je bil vražje močan.«

(Nadaljevanje prihodnjici)

Hinko Wilfan:

STEKLENE NOGAVICE

Posamezne tovarniške stavbe so začele v zlati svetlobi četrkotnih mrež velikanskih sten posameznih zgradb. »Kakor bi sonce zaprli v štiriozgledno gajbo,« si je stalno predstavljati Miho, vajenec v veliki zliniski tovarni Batá, kjer je smrdelo, da te je dušilo, vendar te je smrad presenetil s svojimi darovi za odškodnino: gumijaste in usnjene obutve vseh velikosti in oblik, kakršnih si je srce poželelo, in takih, ki jih nisi stlil nisi.

Iz šole grede so se pogovarjali učenci o snovi, ki so jo danes obravnavali, a ne kdo ve kaj posebno razumeli. »Pa ni Batá ena sama zgradba kot Peko,« je predel misli dalje, »temveč je vsak oddelek sam zase tovarna s pripadajočimi stanovanjskimi palačami, kinom, sindikalno dvorano, gledališčem, lutkovnim odrom, parki, telovadščici in igrišči. Tu so usnarji; usnarja je tu in usnarji stanujejo tu. Tam so gumarji, tam samostojne strojne tovarne s pripadajočo livarno — se reče kovinski kombinat — z modelarno, kjer se izdelujejo vsi stroji za predelavo usnja za glavno podjetje ter za vse podružnice. Vse izdelujejo doma: stružnice, rezkanice, stroje za predelavo gume in izdelovanje kože in usnja in čevljev. Se reče i šivalnice i vrtalne stroje i mizarske skobelnice i igle i pletilne stroje za nogavice.«

»Tudi tovarna nogavic je tu,« si je mislil mladinec. No, in o nogavicah, ali pravzaprav o nekih posebnih nogavicah je tekel pogovor.

»Tega ne razumem,« je znil Sime razdraženo, ker mu stvar nikakor ni marala v glavo, čez česa so potlej te Batá nogavice, če niso ne rastlinskega ne živalskega niti rudninskega izvora? »Kemičnega so,« je odrešujoče vzel vel dolgi Buček s pojočim dolenskim naglasom.

»Če rečejo, da so steklene,« je vpadel Mišo naglo, »so po tem takem rudninskega izvora.«

»Nak!«

Druščina je oporekala.

»Ali je steklo ruda?« je sicer vprašal Lovre, vendar s takim poudarkom na kraju, da je prisotne utrdil v prepričanju, da ni — ali z drugimi besedami — da je surovina za te nogavice kemičnega izvora. Tako na primer kot žvepela kislina, karbid. Tako so se tudi učili v industrijski šoli.

Buček je priporočal trezno presojo, češ: »Tovariši, ali smo si na jasnem, da si tekstilne surovine predstavljajo z dveh stališč?«

»Tako je!« je pritrdil Lovro odločilno.

»Dobro, verjamem,« se je vdal Mišo, »ali kako naj si predstavljam ta kemični izvor, torej kemično surovino?«

Saj vem, da so niti lahko rastline ali pa volna ali pa azbest, ali tudi celulozna in kazeinska vlakna; vendar, kako se to napravi, bi rad vedel!

Ta misel jim je za trenutek zavrla korak; posamezni so naglo obstali in šli globoko po sapo. Vsem je beseda zastala.

»Veš, to je tako...«

»Veš, ampak...«

Radi bi pojasnjevali, vendar nihče ni vedel kaj več. Tedaj jih je dohitel vzgogitelj. Četveroredi so se izprergili v gručo, da se je pošteno začudil:

»Kakšnega vrabca pa spet imate?«

Vse vprek so letela vprašanja iz mraka, da je po glasu določal spraševalca.

»Aha, čakajte! Stopimo v park, da se ognemo prometu, oziroma da ga ne bomo mi zavirali,« je dejal učitelj.

»Povedal vam bom pač, kolikor sam vem. Sicer pa tudi tekstilci danes ta dan še ne vedo kaj prida o tej surovini.«

Pojasnjeval je vzrok nepoznavanja za večletnim zastojem v proizvodnji, ko je bila tekstilna produkcija preobremenjena s tipiziranim blagom za vojaške obleke in perilo. Povprečno je bilo tekstilno delavstvo precej razredčeno, ker je moralo na vojno. Sicer pa novih odkritij niso pričakovali od delavcev, ampak od strokovnjakov, znanstvenikov. Ti so bili sicer že prej zaposleni po laboratorijih posameznih velikanskih podjetij, kjer so kot krti rili in odkrivali; iskali so primerno vlakno. To vlakno bi morali napraviti iz snovi

